

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS



www.angp-hb.co.za



info@angp.co.za

Subia - Heart Book

INKULO YO MUUNTU

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 978 - 1 920322 - 24 - 3

E-MAIL: info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 1961/001798/08)

INKULO YO MUUNTU

INZUVO YE REEZA KAPA YA SATANI

JOHANI 3:4-10

I yi ivuuka ka heena inhya. I va taangi ku voneka mwa France mane chi ku va mani myaaka yina makumi e na ikumi o vere. I va lyeeteri vuungi vwa vaantu iseri ne mikoonde (match'onolo). I va teendi sina chiimponi che tumero mu va va voni vakwaame ne vanakazi mazimo avo mwi tumero. Vuungi va va voni zivi zaavo, mi va valyi nyaansa ni va taambula inkulo inhya ne luhuhu luhiya.

Cho kweete u vala iyi ivuuka, u zeeze kuti chiimponi che nkulo yaako, mi cho kweete u vala kolyi vone mwa teni, haiva u muhedeni, muKreste kapa yo wiire, ko waane chiswaniso chaako mwa teni, sina mwa chi vweenene Ireeza. Ireeza keena isovozi yina ku vaantu. U lola inkulo yo muuntu isingi vusu (chifateho) kapa muvala.

Satani nje sha mapa oonse, mane nje Simwiine wa keerima mane njo vusa chinu chisi. Ulyi saandula ing'ilozi lye iseri, mi kaheena ing'ilozi lye iseri mukuti vuungi vwa vaantu va mu ziya mu miteendo yaakwe yoonse ya va toondeza. Mboona mbu ku veena kalye, ku swana ne nako yinu, kwina Vaapositola va mapa, veena miteendo mivi, valyi chita sina Vaapositola va Kreste. Mi ka ku komosa mukuti naaye Satani ulyi saandula ing'ilozi lye iseri. 2 Makorinte 11:13-14. Satani ulyeetera vaantu vuhofu vwa meenso ne vwa maano, chelyo ivaka ka va woolyi ku vona Muhazi waavo iye Jeeso Kreste. 2 Makorinte 4:4. Vaantu va va heewa vuhofu ne Satani, ka va voni kuti va tiirira ku masukuluka a sa mani, mwi iriindi kwina mulyiro we bimbiro usa zimi. Vafu ku mbalyi ye Ireeza mi va suwitwa ne Simwiine we chinu chisi. Maefese 2:2. Chelyo ivaka Mwaana we Ireeza a veeza kuti za manisa miteendo ya Satani. 1 Johani 3:8. Mu chuute kwe Ireeza mi ka chuute kweenu. Unwe vachitazivi mu shaanza maanza enu, naanwe va si inkulo zovere, mu joloza inkulo zeenu.

Chi kwina vulyo mulyi viike mwi koonde lye Ireeza, mu kaane Diavulosi mi ka mi tiye. Jakovo 4:7-8.

Cho kweete u vala iyi ivuuka, mi chi ku lola maswaniso ayo, ko vone mbwiyina inkulo yaako. Zuminine inkulo yaako kuti yi lolwa mbu yina. Haiva u waana kuti inkulo yaako imbi, yina chivi, siye ku chi saampula kapa ku chi wuungula, mi u zumine ne kulyi nyaansikiza chivi chaako. Ha tucho kuti ka twina chivi, tu cheenga, mi ka twina vusakusima. Hatu waamba zivi zeetu, Ireeza u sephala, u lukite (ushiyee) kutu woondera zivi zeetu ne kutu shaanza vuvi voonse. Hatucho kuti ka twina chivi tu cheenga, mi Lyinzwi Iyaakwe kalyina kweetu. 1 Johani 1:8-10. Ulyi vooza mwi koonde lye Ireeza yi wina ziho kuti a ku woondere zivi zaako, mi a ku shaanza cha malaha a sakahala a Jeeso Kreste.

Lyinu uwe, u vuswa ne Ireeza kapa Satani? U muhikaana we Ireeza kapa u muhikaana we chivi? Haiva chivi chi vusa vuhalo vwaako, siye ku chi saampula, mi u huwerezwa kwe Ireeza ka ku sumunune mu chivi. I ye ya veeza mu chisi kuti za haza vachitazivi kuti vahofu va lolye, kutu zwiza mu keerima ne ku manisa keerima keetu.

A veeza kutwi njirika mwi iseri Iyaakwe Iyi makaza. Jeeso a veeza kutu sumununa mu ziho ze chivi ne Satani. Chaakwe tu va hazwa ku zivi zeetu. Uwe u muuntu, u zimeene ha vusu vwe Ireeza yo jolola, yo vona ziintu zoonse, yi wiizi zi wuungwirwa mane ne zi tu zeeza zoonse. Ko woolyi kulyi wuungula kapa ku wuungwira Ireeza miteendo yaako. Kana ya va vuumbi kutwi ka woolyi ku zuwa na? Ya va vuumbi Iyiinso ka woolyi ku vona na? Lisamu 94:9. Mukuti meenso akwe a lola miyeendero yoonse yo muuntu. Ulyi poposa che ziho kwa vana va mu sepa. 2 Makolonika 16:9; Johani 2:24.

Wina mukoonde (itohondo) muuntu ya va woonderwa chivi chaakwe, uzo chivi chaakwe chi wuumbitwa. Wina mukoonde muuntu ya vona Ireeza kuti keena chivi ne mu nkulo yaakwe ka cheengi. Lisamu 32:1-5. Valye hape mwa Lisamu 51.

Jeeso u ku suumpa hohanu. Mwiize kwaangu mu voonse mu suntikite, mulyemeenwa ze ni mi suusa miziyo yeenu. Mateu 11:28-30.

CHISWANISO CHE NTAANZI

Ichi chiswaniso chitoondeza inkulo yo muuntu ya sa zumiine, muchitazivi, ya seeni ku zaalwa chihya. Muuntu yo vuswa ne luhuhu lwe chinu chisi, itakazo ne mizeezo ye nyama. Ichi chiswaniso chaakwe che initi mbwa chi vweenene lreeza. Masiye a kwe ne meenso a suvira a toondeza vuchakolwa. Liprov. 23:29-32. Njeeni musomani? Njeeni wa meenso a suvira sina uluungwe? Mbaavo va lala mu mingomo yo vujwara, va lyindira ha yi ka manina mingomo ni va ya vweenda mu mikuzo ku vu vwiima. U siye ku koondwa ku suvira ko vujwara mu nkomoki mi vu nywiwa cho ku hweera. U siye ku koondererwa mumino u va twaalyi inkwaazi kwi komwe, ku mamanimani vujwara vu suma sina inzoka mane vu suma sina chihiri. Meenso ako a vona ziintu ziingi ne nkulo yi ku waambisa ziintu zivi mane iku chitisa miteendo mivi yi fwiisa insoni.

Mu ndava zi keeza, mu mu vone inkulo yo muuntu yi swaniswa che zinyoloji ze mishovoshovo zi toondeza zivi ziingi zina mu nkulo yo muuntu. Inkulo muzi we zivi zo muuntu. Ireeza uti: Inkulo yi cheenga ku zaamba ziintu zoonse, yi volyete, njeeni yo yiizi? Jeremiya 17:9. Jeeso iye mwiine a vaati: Mu nkulo ku zwa mizeezo mivi, vusaangu, kwihaya, vusa, mapa, itakazo, vuholo, ku nyimana, milolyero mivi, mwiipo. Izo zoonse zizwa mu nkulo yo muuntu. Mareka 7:21-23.

1. IMPWAANI

Ichi chizuni china mivala milotu. Mu nkulo yo muuntu chi toondeza luhuhu lo mwiipo. Lusifa, ya vaalyi ing'ilozi lye lreeza ikaando cha mazimo, a va zoverwa maziimo a kwe cho mwiipo ne ku saandukira lreeza, mi na va chikaando we lreeza. Isaya 14:9-17.



1. INKULO YO MUCHITAZIVI

Mwiipo uzwa mwi Here, mi ulyi toondeza che mikwa miingi. Vamwi veena mwiipo che chifumu chaavo, che ing'ombe zaavo, che imberere zaavo, cha mazuvo avo malotu, che nkaanda yaavo, che zizavalo zi dura, che zifateho zaavo zi lotu, che ituto zaavo zina kwi wulu Iya vamwi, che mishovo yaavo yi zaamba ya vamwi, ku hala neenza ne ku lolyera vamwi mwi koonde. Kulyi salulula. Mifirifiri ne nkoondo ziiza che mivala ya vaantu. Vamwi va kavisa miviri yaavo che mikaviso miingi, manyinyani ku matwi, insuki zi nuungirwa ne zimwi vulyo. Ireeza ka suni veena mwiipo, mi u saka valyi vooza mwi koonde. 1 Pitrosi 5:5. Ireeza ka suni mwiipo ne kulyi nyemuna. Liprov. 8:13. Mwiipo u zovesa mi luhuhu lulyi nyemuna ka luwe neku mana.

2. UMBWA

Luhuhu lo umbwa lu toondeza itakazo ze nyama imbi: Vusaangu, kumwi no kumwi kwaaya umbwa ulyi siinga ikwe. Vaantu vaangi mbu veena vulyo, valyi yeendezi. Va saka vanakazi ne vakwaame. Mweezinu inako vusaangu ne vulyiyeendezi che ziingi ahulu. Vahiya ka valyi woondi mane ne va sesete ne va sesetwa ne vafwirwa chi veena mu vusaangu. Vuvi vu veena mwa Sodoma ne Gomora chi vwina ku vaantu vaangi kwizuzilyikiza maanzwi a va waambi Simwiine Jeeso naati; Ku nako za mamanani ka kwiize mazuva a swana ne a Sodoma ne Gomora. Vuungi vwa vaantu kumwi no kumwi va zimeene cha mateende ku tiirira ku vusaangu. Mazulu, Masutu, Matevere, Valwiizi, Vekuhane ne mishovo yimwi va suumpa muuntu musaangu "Umbwa". Vaantu veena vulyo keeti ni va ke njire mu Muvuso wo kwi Wulu mukuti kuunze ka ku shaalye vaambwa, ne valozi ne vachitazivi ne vehazi ne va mapa ne va fukamina vazimu ne va cheenga. Sinulo 22:15. Chelyo ivaka mu tiye vusaangu chivi chimwi ne chimwi cha chita muuntu china kuunze Iyo muviri waakwe, mi muuntu musaangu u foseza muviri waakwe tota. Vulye? Kana ka mwiizi kuti miviri yeenu Inzuvo ye Ireeza na? Haiva mukwaame kapa mwaanakazi yi wi njirika ikwe mweeyi inzuvo (muviri) Ireeza ka mwihaye mukuti Inzuvo ye Ireeza yi jolola, mi iyo Inzuvo njoowe. 1 Makorinte 3:16-18; 6:15-20.

3. UNJIRI

Unjiri chiswaniso che chivi cho vudakwa (vuchakolwa) ne chilyo ni haye. U njiri ka salyi ulya chimwi ne chimwi cha waana. Ka salyi, ulya chimwi ne chimwi chilotu kapa chivi, ulya vulyo. Vaantu vaangi mbu veena vulyo, valya vulyo ne zalyi fwiira, zifwa cho ku lwaala kapa ku sinwa. Valya malaha, vambeeva, masesi, inseenzi ne zimwi za va kanisa Ireeza ku lyiwa. Isaya 66:3-7; Likezo 15:20. Kuunze lyeezo ve njirika miviri yaavo zimwi zi vilala, ku vwiira utoombwe ne ku fweeva utoombwe mu mazulu ne paipi ne musaanga ne ku fweeva luvaanje. Satani u sumina vaantu che itakazo yo ku fweeva, mi mbwita che ziho ze Ireeza vulyo kuti muuntu alyi sumunune ku mukwa muvi uwu wine ikwe. Vahiya ne vachembere kava zeezi chimwi mbwiita ku kolwa majwara e chikuwa ne e chiintu. Mi va zeeze kuti ka kwina chidakwa kapa chakolwa yeeti na ke njire mu Muvuso we Ireeza. Vujwara ka heena chilyo, chifanu chi haya, chi vuza muuntu maano chi yangahaza ne ku lyangunukisa muuntu, mane u woola ku lyeeta lufu kapa kulyihaya kalyi ka na vanywi vujwara. Mukuti iwayine ne vujwara ziina ijwaanzi, mi va lyangunukiswa naazo ka veena maano. Liprov. 20:1.

Ku ya cho mulawo wa Mushe, hayiva muuntu wina mwaana muholo wa chakolwa a vaalyi ku govoolwa cha mavwe. Deutr 21:19-21. Va koondola majwara e chiintu kapa e chikuwa, veena mulaandu wu swana na vana va wuuzi ne vanywa mukuti Lyinzwi lye Ireeza lyiti: Va somani va koondola majwara. Isaya 5:22. Musomani yoha mukwaakwe vujwara cho kolwa yo muha ivotoro lyo vujwara. Havakuki 2:15. Mu siye kulyi cheenga ne mahuulye (vasaangu) ne va fukamina vazimu ne va sesa vakwaame kununaavo ne va sesa vanakazi kununaavo ne vasa ne va lakaza za vamwi ne vachakolwa ne va mapa ne va lyaatirira vamwi keeti ni va ka suwe Muvuso we Ireeza. 1 Makorinte 6:9-10. Lyinu miteendo ye nyama yi zivankeene: Vusaangu, ku sumikiza, ku fukamina vazimu, vulozi, chitoyo, ifapaano, ifufa, vukalyi, inkaani, ikauhano, ituto za mapa, muna, vuchakolwa, kulyaahulu, ne zimwi zina vulyo ni milwiira sina hani va mi lwiiri kuti va chita zina vulyo keeti ni valye zo Muvuso we

Ireeza. Magalata 5:19-21. Mu siye ku kolwa vujwara kwina vusaangu, mi mwiizulye luhuhu. Maefese 5:18. Kwa vana va fwiire inyota, Jeeso chisima cho vuhalo, u suumpa vaantu voonse uti: Voonse va fwiire inyota veeze kwaangu ze va nywe. Mu nkulo yo muuntu yo zumina kwaangu, ka ku zwe indwiizi za meenzi a haza. Johani 7:37-38. Unwe mu voonse va fwiire inyota, mwiize ku meenzi ne ya seena malyi! Mwize mulyi wulyire iwayine ne masanza ni mu seena malyi ni ku seena itifo. Isaya 55:1-2.

4. UNFUZU

Unfuzu chihahavi china lunya mi chiswanisa chivi Cho vukata, vulyiyo ne vulozi. Ku sa zumina chivi chi swana ne cho vulozi. Mukata, wi njira mu miriko miingi yi zivitwa. Muuntu mukata, u woola kwiiva kuunze lyo kulyiteendera. Vusa vu twaala ku lufu. Vukata vwe tumero vutu kaangisa ku rapera, ku vala livivere ne ku ya kwi Kereke. Vutu kaanisa ku sakisisa Lyinzwi lye Ireeza mu tu waana vuhalo vusamani. Vukata vu sinya inako yo ku hazwa mane mamanamani vu wisikiza muuntu mu vukaavo. Ireeza ha waamba naawe kuti u muhe inkulo yaako sunu, Satani naaye u chuuta ku ku shonga kuti u siye ku rumera, ko vone izo izoona kapa izuva lyiingi lyi swanera ilyo cho vumayi keeti nilyi ve kwateni. U zimanina mwaaka u keeza, halyi sika, u zimanina lyiingi, u zimanina mwaaka u keeza, ha wiza hape u zimanina wu keeza mane ifu zelyi mu waane nasa lyemuhi, mi ufwa nasa lyi viikite kwe Ireeza, na seeni ku hazwa, na seena Muhazi Chelyo ivaka, Ireeza uti: Sunu ha mu zuwa Lyiinzwi Iyaangu mu siye ku kavuhaza inkulo zeenu. Maheberu 3:7-8.

Chigava cho unfuzu haangi chi viikwa ziwunduma zo vulozi, mi chiswaniswa ne chivi cho ku sepa ne ku teendesa vulozi ne ziposo kuunze lyo ku sepa Ireeza yo hala. Kuunze lyo ku rapera Ireeza inako za matuku ne nako inkaavo, vaantu va sepa ziswaniso, mihisi ye zisamu ne mavwe ne mishengo ne zimwi zi seena ituso, zi teembwa ne ng'anga, mi kana va swanera ku zumina kwe Ireeza waavo ne ku Muhazi waavo. Ireeza ava lwiiri Vaisiraele naati: Mu siye ku siya mulozi na hala. Exod. 22:18. Ku siye ku waanika mukati keenu yo

sumikiza kapa chinuhi kapa mulozi, kapa wa mavivo kapa wa kanenga kapa yo ziikula vafu kuva saandula masaku. Voonse va teendesa izo ziintu, Ireeza ka va suni. Deutr 18:10-12. Mu siye ku ya ku va vuumbula vafu ngati kwa vana va sumikiza ku ka vuuza ikerezo ku valyi ku kalyi siinga ikwe Iyaavo. Njeeme Sivuhalo Ireeza weenu. Livit. 19:31. Mi muuntu yoya ku va vuumbula vafu ne ku va sumikiza kulyi viika ikwe Iyaavo, uzo muuntu ka ni mu veengere ne ku mu zwiisa mu mushovo waakwe. Mulyi joloza vulyo kuti muve va jolola mukuti Njeeme Sivuhalo Ireeza weenu. Livit. 20:6-7. Jeeso Krete njeeye vulyo yo haza luhuhu, vuhalo ne muviri. Njotu woondera milaandu yoonse yeetu ne ku hoza matuku etu. Lisamu 103:1-3. Kana mu kati keenu kwiina yo Iwaala? A suumpe vakulwaana ve Kereke ze va mu raperere ne ku mu siinga mafuta e oliva che zina Iya Simwiine. Mi itapero yi va chitwa che tumero, ka yi haza yo Iwaala, mi Simwiine ka mu vuusa, mi haiva wina zivi za va Chiti, ka zi woonderwa. Mulyi waambe zivi zeenu ne kulyi raperera kuti muholye. Jakovo 5:14-16.

Cho vala iyi ivuuka, Ireeza u waamba naawe kuti u vakire zivi zaako ne ku viika vuhalo vwaako kwe Ireeza, mi luhuhu lo unfuzu lwina mu nkulo yaako lu ku viinda kuti: U siye ku hweerera kulyi viika kwe Ireeza sunu mweendi u chite vulyo kwe izoona, Insuunda yi keeza kapa mwaaka wu keeza. U ka waambe taanzi ne mwihyeenu kapa u ka chite ziziza za vaana vaako taanzi. Kuunze Iyo ku teeka ku Lyinzwi Iye Ireeza, u teeka kwa Satani yo ku cheenga. Mi cho chita vulyo, u kavuhaza inkulo yaako sina chigava cho unfuzu.

5. UNGWE.

Ichi chivatana chi tiiza, chi saka ahulu kulwa inako ne nako, chi veenga veenga vulyo, chi swanisa inkulo za vaantu vaangi veena kachimachima. Hamwi muuntu wa kachimachima, u chita miteendo ye chituhu, u koonka, u kuta, u tukana mane ngati ka ne haya. Hamwi muuntu wa kachimachima u weera ahulu ha kuti chi wanywa vujwara vwe chikuwa kapa vwe chiintu mukuti ka chiina insoni. Vaantu veena Iyoowa ha vanywa vujwara nji va woola ku vooza vuvi ku vamwi. Iwaine

yaavo chifanu chi haya che inzoka mane chifanu chi haya che chihiri. Deutr 32:33. Ku voozekeza muuntu vuvi ku lotu mu nkulo yo muchitazivi, mi lreeza njo voozekeza ku zira za Vakreste vuvi. Jeeso a vaati: Mu sune zira zeenu. Ireeza utu sepisa kutu woondera zivi zeetu haiva nitu woondera watu fosekeza ne watu jakoola.

6. INZOKA.

Ku ntaanzi inzoka chaalyi chi vuumbaantu chilotu ahulu, mi njiyi va cheengi Adama ne Eva mwi wa Iya Edeni. Njiyi va zeneengi chilyikani chaavo ne lreeza. Satani a veena muna, ha vona lreeza Kuti ava suni va Adama ne Eva ne mwa va va kuzikiza kuti va vuse chisi.

Cho muna, Satani na chita mulyero wo ku sinyeza muuntu ku zuwana ne lreeza. Mu nkulo yaako mweendi wina muna muvi wu ku viinda ku va ne kulyisaanta, mi vamwi avo ni valyi saantite ni va hala neenza. Mane ne mukati ka Vakreste kwina va chiina muna, mweendi lreeza u woola ku taambula muchitazivi, ku mu woondera ne ku muha zilotu ku zaamba u we yolyi cheenga kuti u shiyeeme (ulukite) mi chiku vona cho veenga ne ku zuwa vutuku: Vone ni va ku teenderi myaaka miingi ni ni sa luuti itaero yaako chinga ni vavi, mi ngati izuva Iyi mwiina ke no va nihi impenaana kuti nilyi saangisa ne valyikani vaangu, mi mwaana waako uzu ya va kalyi chifumu chaako ne vanakazi va mahulye, mbwa sika vulyo, u mwi hayira inamani yi nunine. Luka 15:29-30. Muuntu yi wiina muna ka suni ku vona wumwi na chita neenza kapa ku voolyera mwi kereke kapa ku woonderwa chivi ne lreeza. Muna u lyeeta mizeezo miingi mu nkulo yo muuntu, ku lowa, ku toya, kulyatiriza vamwi kapa ku sa suna vamwi ne kuva chitira neenza mane ngati u kweete za swanera ku va tusa chaazo. Ku saangira ku vona muuntu wumwi nena mu vukaavo, ku zezerera vamwi vuvi ne ku fwiiza vamwi kuti ve zirwa vukaavo, ikozi, matuku mane ne kuti vafwe, ku sinyeza vaantu kulyisaanta kwaavo ne kwi haya vaantu vo fwiira muna. Muna ha winjira mwi seso wu gapulula inzuvo yi va kolyete ne vuhalo vulyo. Muna wine inkolye sina ikuumbu. Inziimbo ze Inziimbo 8:6. (Pina ya

Lipina)

7. ISESI

Isesi chivumbaantu chi hala mwivu, mi chiswanisa chivi cho mulyo muvi, irato lya malyi ne chifumu, mi izi ziintu nje mihisi yo vuvi. 1 Timotea 6:10. Masesi amwi mu nkaanda ya Kongo, alya munaanzi mane mbwita ku patuka ivumu (chilyo ni haye). Muuntu wo mulyo muvi ka suni kuha vahumanehi ne va sukulukite. Cho ku sephala kapa cho ku sa sepa hala, muhumi u kunganya mbwa woolyera malyi ne chifumu chaakwe che chisi. Hamwi muuntu wina vulyo, u nyaanga veena mwi koonde lyaakwe iswanero zaavo mu miteendo yaavo. Haiva muuntu wina mantoro, u haanzika kavoomu mu wulo waakwe kuti a waane malyi maangi. U chita vulyo ku sukulula vamwi va sukulukite avo ni va mu lolyeete kuti uhala neenza. Simwiine, vone, ni wavira va vulyite (va humanehi) chifumu chaangu hakati, mi haiva ni va hiindi chiintu cho muuntu, ni mu vozekeza zoone. Luka 19:8.

Icho chifumu choonse chaalyi ku lyi kunganyeza ka chi lyiwa ziwundu ne mafulapepe ne vasa ka va ziive. Vahumi vamwi va hiisa zizavalo zaavo, ne ku ziindira zivya zaavo mu lwiizi zi va sa suni ni va vweene vuungi vwa vaantu va sukulukite. Muuntu wina vulyo wi zirwa ne mizeezo yo ku nyanya vamwi mi iye ulyi viika mu mazimo o vusimwiine kapa e ing'ilozi kapa muzimu! Mwi izuva lyi va tomwa, Simwiine Heroda na zavala zizavalo zo vusimwiine ne kala ha chihuna cho vusimwiine chaakwe, na waamba cho vusimwiine ne ikuunga lya vaantu. Ikuunga lya vaantu chi ku huwerezwa nilyaati: I lyi Lyzinzi ka heena lyo muuntu ndye Ireeza. Likezo 12:21-22.

Chilyeeta iketululo (kusalulula) mu mishovo, ivaka lye chifumu mukuti vahumi valyi nyemuna mi va salulula vahumanehi. Heena chifumu chiingi kwina chivi chikaando. Chelyo ivaka, Simwiine Jeeso utu lyemusa ku kunganya chifumu cho kwi wulu, ku seena vasa veeva mukuti ku keena chifumu chaako ne nkulo yaako nkuyi keena. Mateu 6:19-21. Akane ne ve inzuvo yaakwe, va vafwi mukuti ava suni ahulu malyi ne zizavalo zo vusimwiine, mi ava wuungulyi zi va viinditwa.

Joshua 7. Judasi Isikariota murutwani wa Jeeso avalyi haanziki mukuti ava suni ahulu malyi ku zaamba Jeeso Kreste. Mateu 27:3-5.

8. SATANI

Satani nje sha mapa ne va cheenga. Njo mulyisani we zinyolozi zoonse zitwa waamba chaazo hape nje Simwiine mu nkulo yo muuntu. Haangi, muuntu u kaangwa ku waamba vusakusima (vuniti) mukuti vulyeeta isinyehero. Vaantu va saampula zi veena naazo mi ni kulyi ku nyimana vulyo. Va saampula vuzani ne malyi ivaka lyo ku nyimana vulyo. Ku saampula cha va waambi muuntu kuti ha waamba vusakusima ka ku mu hambirikiza ku chita cha va waambi. Kuungi ne varumeri va saampula vusakusima vwe Evangelyi, mi ve chirira mikwa ya vaantu, mapa ne vuvi. Jeeso a vaati: Unwe muzwa kwe Isheenu iye Diavulosi, mi mu saka ku chita itakazo ze isheenu. Ku zwa ku ntaanzi mwihazi, mi ke kalyi mu vusakusima mukuti ka kwina vusakusima kwaalyi, ha waamba mapa u waamba cha chita mukuti wiina mapa nje sha mapa. Johani 8:44.

9. INKAANI

Inkaani iswanisa chikumbuluso che nkulo yo muuntu. Aha inkaani yi voneka ku siiha mu nkulo mukuti yi zwiire zivi, chelyo ivaka ka yi woolyi ku chita muteendo waayo neenza. Haiva inkaani yiina mu nkulo chiyi va zenengwa ne mizeezo mivi kayi woolyi ku saanduka cho vuhuva. Vaantu va va sinya ku veera kwaavo ku swana ne kwe inkaani, mi mizeezo yaavo yi siiha. Ka va suni ku saanduka ngati va vweene vusakusima. Inkaani haiva yi wumbitwa keerima ka yi woolyi ku veera. Ku sooha, zitoyo, mifirifiri ne kwihaya vamwi zi lyeetwa ne kuti inkaani yina mu nkulo yi veera chi yina mu keerima, chi kwiina inkulombi. Tu chuute che nkulo ziina vusakusima, chetumero yi zwiire, che nkulo zi jolola ku miteendo mivi ne che miviri yi shaanzizwa cha meenzi a jolola. Maheberu 10:22.

10. LYIINSO

Lyiinso lye Ireeza lyina mu mbalyi zoonse, mi lyi vona ziintu

zoonse zina mu nkulo yo muuntu. Ka kwina chi woola kulyi wuungula mu meenso e Ireeza a veera. Chelyo ivaka Ireeza wiizi ne ku vona zoonse zi wuungwirwa mu nkulo. Mane ngati muuntu wa chita vuvi vwaakwe mukati ka masiku kapa mu muzuka wu sinkeene ngati mwi iriindi ire ahulu kapa kuhi no kuhi, Ireeza u vweene. Lisamu 139.

11. ING'ILOYI

Ing'ilozi chiswaniso che Lyinzwi Iye Ireeza. Ireeza u waamba ne muchitazivi yolyi cheenga, mi u mu Iwiira kuti alyi nyaansikiza zivi zaakwe, mi a zuminine Lyinzwi Iye Ireeza kwi njira mu nkulo yaakwe yina keerima. Mukwaangu yini suni, u we yo vala, Ireeza u waamba naawe cheyi ivuuka.

12. INKUVA

Inkuva chizuni chi jolola che mikoonde, chi huva ka china ikozi, chi toondeza Luhuhu Jolola. Luhuhu lo vusakusima lu manisa chivi. Lu Iyeeta Luhuhu lu lotu mi lu toondeza ikatulo. Luhuhu lu Jolola mweechi chiswaniso, Iwiina haanze Iye nkulo, ka lu wooyi kwi kala mu nkulo yi zwiire zivi.

13. MALYIMI O MULYIRO

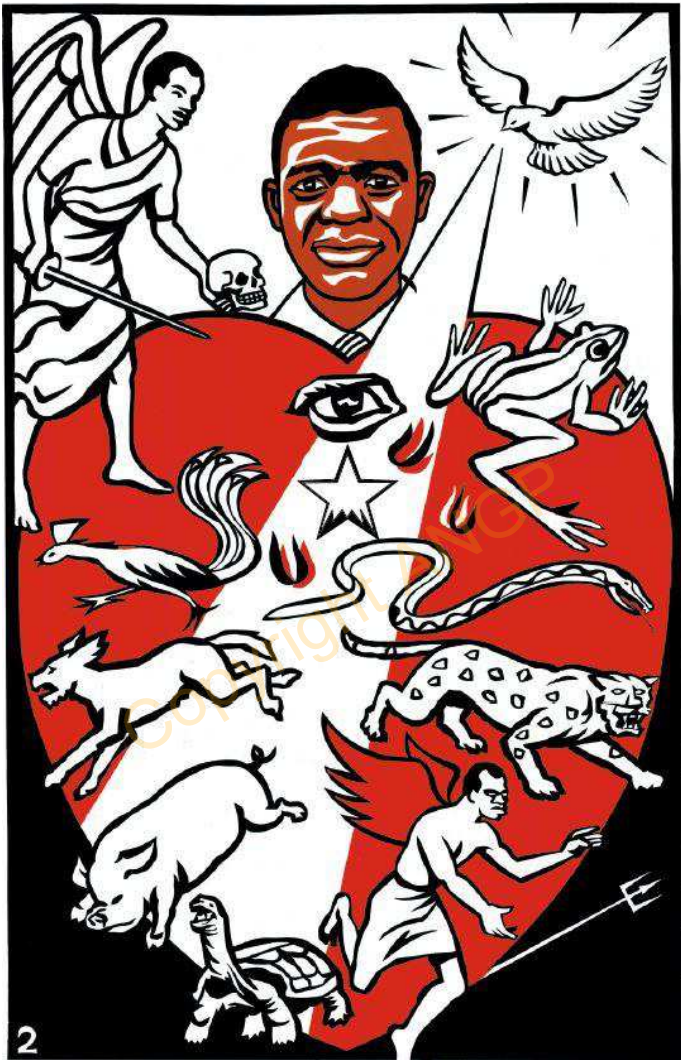
Malyimi o mulyiro a viikite inkulo mukati, a swanisa irato Iye Ireeza Iyi zumbulukite inkulo ye chivi mukuti Ireeza ka saangiri ifu Iyo muchitazivi Mi Ireeza u saangira kuti muchitazivi alyi nyaansikiza zivi zaakwe mi na hazwa. Jeeso a veeza ku haza vachitazivi. Kwina ku saanga ku kulu kwi wulu cho muchitazivi wu mwiina vulyo yo zumina kwe Ireeza. Ireeza u saka ku joloza inkulo yo muchitazivi cha malaha o Mwaane we ntaanzi, iye Jeeso Krete yo swaniswa cha malyimi awo o mulyiro. Irato Iye Ireeza Iyi saka kwi njira mu nkulo yi toontola yi zumbulukitwa zivi. Simwiine Jeeso u zimeene ha mulyaango we nkulo mi u kweete u ngongota. Ho mwi wulyira ke njire a joloza inkulo yaako ne ku ku sumununa. Njeeme ku vuuka ne vuhalo, yo zumina kwaangu ngati a vafwiire ka vuuke. Johani 11:25.

CHISWANISO CHO VUVIRI

Ichi chiswaniso chi toondeza muuntu yo taanga ku zumina kwe Ireeza. Ing'ilozi iyi kweete isavulye, ku toondeza kuti Lyinzwi Iye Ireeza. Mukuti Lyinzwi Iye Ireeza iyi hala, mi Iyina ziho, ku vukalyi iyi zaamba mulyiinga wu kweengetwa uku no ku, mi iyi tulula ku ka sika ku makauhanero o luhuhu ne nkulo ne ku makopanero e zifuha ne muhomo, mi iyi yi tahanera ku watula maikuto ne mizeezo yina mu nkulo. Maheberu 4:12. Lyinzwi Iye Ireeza iyi mu zeezesa kuti ituwero ye chivi lufu ne kuti ifu iyi va tomenwa muuntu, mi ku masulye ikatulo. Maheberu 9:27. Vwikalo vo muchitazivi ne muuntu ya sa zumiine ku ya mwi iziva Iyo mulyiro wu zaaka we bimbiro. Ing'ilozi iyi kweete kaluvi che iyaanza Iyimwi, iyi mu zeezesa kuti vaantu voonse ka vafwe. Miviri yeetu yi tu suni ahulu yi tu sinyeza inako yo ku ikavisa che zizavalo ne ku yi sakira zilyo, tulyi sukulula che ziintu ziingi ku sakira miviri yeetu zi sakahala mi iyo miviri ka yifwe mi ka chive chilyo cha masene. Ka yi Iyiwa ne masene, mi inhuho zeetu ka zi ka sike kwi katulo ye Ireeza. Muchitazivi u taanga ku teeka Lyinzwi Iye Ireeza, Luhuhu lu Jolola lu taanga kwi njira mu nkulo yina keerima. Iseri Iye Ireeza iyi njira mu nkulo ne ku hindika keerima. Ha voneka iseri ka heena keerima. Irato Iye Ireeza iyi hiisa, iyi taanga kwi njira mu nkulo, mi chivi chi toondeza zinyolozu zo mushovoshovo mu nkulo chi tiya.

Muchitazivi, ko taambulye Jeeso, iye iseri Iye chisi kuti e njire mu nkulo yaako ku manisa keerima ne miteendo ya teni, sina mbo vweene mu chiswaniso. Simwiine Jeeso a vaati.

Njeeme iseri Iye chisi, yo ni chirira keeti na yeende mu keerima. Johani 8:12. Va somani va saka keerima ku zaamba iseri. Simwiine Jeeso he njira mwi Kereke mwa Jerusalema, a va hindikiri kuunze va vaalyi ku wuza mapulu, imberere, inkwirimba, mi na wiisa matafulye ha veena malyi naati: Inzuvo yaangu nje tapero, unwe chi mwa yi saandula ihaha Iya vasa. Johani 2:13-17. Iyo inzuvo nje nkulo yaako,



2. INKULO YA ZUMINA

Simwiine Jeeso ka na veeza ku woondera vulyo mi a veeza kutu sumununa mu ziho ne mwi puso ye chivi. Mwaana (iye Jeeso) ha mi sumununa ka muve mu sumunukite ve initi. Johani 8:38.

CHISWANISO CHO VUTATU

A ha tu vona chiswaniso cho muuntu yolyi nyaansikiza zivi zaakwe. Ulyi zuwa vuvi mu nkulo yaakwe ne ku vona vukaando vwe zivi zaakwe, za va vaambwirwa ha chifapano Jeeso. Ha lola chifapano icho, ing'ilozi ilyo Lyinzwi lye Ireeza lyi mu toondeza inkulo yaakwe mbuyiina mi ufwa insoni. Irato lye Ireeza lyi va voneki cha Jeeso Krete lyi choola inkulo yaakwe, chikaando ha zeeza kuti Jeeso Krete, iye imbereraana ye Ireeza a veeza ku manisa zivi zaakwe, mi ava zumini ku mu fwiira ha chifapano. Che vaka lye zivi zeetu Jeeso ava kavwa, ava sapikwa inkava ye miiya, ava kokoterwa mu maanza ne ku mateende ha chifapano, izo zoonse zi choola inkulo yo muchitazivi. Cho teeka ne ku vala Lyinzwi lye Ireeza, ulyi vona mu chiimponi icho, mi u zeeza vuvi ne chivi che inkulo yaakwe. Izi ndava zi njira mu nkulo yaakwe, mi insoni zi mu lyilyisa che vaka lye zivi zaakwe, lyinu Ireeza u chuuta kwaalyi. Irato ne kozo lye Ireeza zi njira mu nkulo yaakwe.

U taanga ku lyemuha kuti Ireeza wina hafwihi ne vaantu va chokete nkulo ne kulyi vooza mwi koonde. Lisamu 34:18. U hoza ve nkulo zi chokete mi u hoza ziravi zaavo. Lisamu 141:3. Hape Lyinzwi lye Ireeza lyi waamba kuti: Muuntu yeti nini lolye, muuntu yolyi vooza mwi koonde, yo tiya Lyinzwi yaangu. Isaya 66:2.

Luhuhu lu Jolola ne rato lye Ireeza zi taanga ku vusa mu nkulo yi jolweezwa. Muuntu iye u taanga ku lola che tumero ku chifapano ne ku malaha a Jeeso Krete ave tiki ku shaanza zivi zeetu. Uzu muuntu, u zuwiseza kuti zivi zaakwe chizi va woonderwa, mi wina initi mu nkulo yaakwe kuti malaha a Jeeso Mwaana we Ireeza ava mu shaanza zivi zaakwe zoonse. 1 Johani 1:7. Yo zumina kwa Jeeso



3. INKULO YI RI NYAANSA

keeti na zove, mi cha va waani vuhalo vusamani. Valye mwa. 1 Makorinte 6:10-11; Maefese 1:7. Chaakwe tu va hazwa cha malaha akwe, tu va woonderwa zivi zeetu che chifumu che inse zaakwe. Muuntu yi wina vulyo ka chi suni ze chisi, cho saka zo kwi wulu, chelyo ivaka irato chilyi va zuundi inkulo yaakwe. Zinyoloji zina mu chiswano che chivi, chizi vaazwi mu nkulo, ziina kuunze mi ngati kwina vulyo Satani u chevukite kuti a voolyere mu nkulo. Muuntu u swanezi kulyindira ne ku rapera ne ku viinda Satani kuti a mu hambuke.

CHISWANISO CHO VUUNE

Ichi chiswaniso chi toondeza muKreste ya cha va waani ikozo ye initi mi ava hazwa cho kulyiswahula (kulyi tovoha) kwa Simwiine ne Muhazi weetu Jeeso Kreste. Uzu muKreste ka chiri teembi che chimwi mbwita che chifapano cha Jeeso Kreste, iye ya va vaambwirwa chisi. Magalata 6:14. U zuwisisa neenza kuti Jeeso a vafwi ha chifapano kuti naaswe tufwe ku mbalyi ye chivi mi tu halyire mu vulotu. 1 Pitrosi 2:24. MuKreste ava vaambulwa ku mbalyi ye chisi. Tu laerwa kuhala cho Luhuhu isingi che takazo ze nyama. Magalata 5:12. Mi hape tu lwiirwa kuti tu ve tu vaantu va jolola haiva ka mbovulyo ka kwina muuntu yeeti na vone Ireeza. Maheberu 12:14. Ha kati kechi chiswaniso ko vone chisamu ha va vaambirwa Jeeso chinga va mu zavula zizavalo. U vweene zivata ze mbazi zi va vaalyi ku mu kava chaazo che chituhu, mukuti ku sasama kwa va sasaminwa ku vaalyi kweetu. Isaya 53:11-12. A va kavirwa zivi zeetu. Simwiine Heroda ne nkuta (chikota) yaakwe va vaalyi ku mu kava ni va mu zaavika chizavalo chi suvira. Ni va chita inkava (ihusi) ye miiya chi ku mu sapika. Kuunze lyo ku muha inkolyi yo vusimwiine ni va muha luhe. Ni va mu fukamina che sheya ni vaati: Rumere Simwiine wa Majuta. Ni va mu swilra mate ni va mu kava cho luhe ha mutwi. Chinga va mana ku chita vulyo ni va mu twaala ku ku vaambulwa.

Kwina vakreste vaangi veezi ku rapera Ireeza mu makereke, valya chilalyero cha Simwiine, va ziimba inziimbo ze Ireeza



4. KUFWA NE KRESTE

mi miteendo yaavo ye chituhu yi chi vaambula Simwiine hape. Ka heena vaantu voonse vati: Simwiine, Simwiine, veeti ni va ke njire mu Muvuso wo kwi Wulu, mi kaku ke njire va chita ku suna kwa Taayo yi wina kwi Wulu. Mateu 7:21-27. Hechi chiswaniso kwina mukotana wa malyi wa Judasi Isikariota. Judasi a va veteki Jeeso ne ku mu wuuzza cho vuwayawaya vwa malyi a chita makumi o taatwe mukuti irato lya malyi lyi va mu hofuhaza mi lyi va zuundi inkulo yaakwe imbi. Mapolyisa va va mu woondi, va veena malaambi ne zihaka. Va valyi waviri zizavalo zaakwe kuti ku chitahalye chi va waambwa ne Lyinzwi lye Ireeza: Va valyi waviri zizavalo zaangu ne nguvo yaangu. Lisamu 22:18.

Cho mulyinga muvi mupolyisa chi ku mu hweeza he mbalyi ye inkulo mi ni kwa zwa malaha ne meenzi. Johani 19:33-37. Mukoombwe ni u seeni ku lyira, Pitrosi chi kulyi saampula Jeeso ku mukazana kuti keezi Jeeso, mi ku masulye nalyi nyaansa na lyira. Kana uwe, u paka Jeeso cha maanzwi ne che miteendo na? Kapa utiya ku chita vulyo na? Simwiine Jeeso a vaati: Yeeti na nilyi saampulye ku vaantu naame ka ni mulyi saampulye ha vusu vwa Taayo yi wina kwi wulu. Mateu 10:32-33. Hape Jeeso a vaati: Yo ni chirira alyi swahulye, a kulyike chifapano chaakwe a ni chirire. Mateu 16:24. Mi ya sa hindi chifapano chaakwe chi ku ni chirira ka ni swaneri. Mateu 10:38.

Luziimbo.

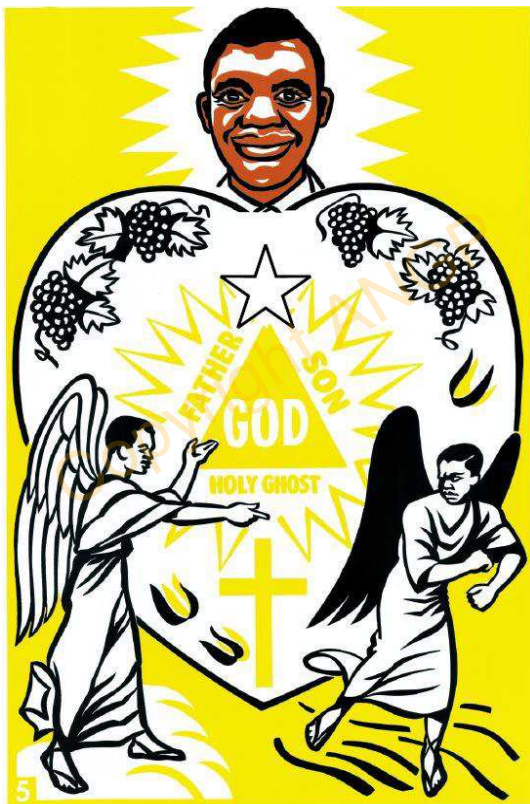
Ha chisamu ni ku vweene
Jeeso Muhazi weetu
Malaha a ve tiki
Che mbwiizi ne mulyinga
Chawo ni shaanzwa zivi
Ni chitwe yo jolola

CHISWANISO CHO VUFAIFI

He chi chiswaniso, tu toondezwa inkulo yo muuntu muchitazivi ya va fwiirwa inse, ya va woonderwa zivi na taambula Luhuhu

IRATO
KUSAANGA
IKOZO
VUSEPAHALYI
Magalata 5:22-23.

CHISEMO
VULOTU
INKULONDE
KULYIWOONDA



5. INZUVO YE REEZA

Ilu Jolola mi a va hazwa che chisemo che Ireeza. Lyinu inkulo yaakwe che kereke yo vusakusima ye Ireeza mwi kala Ireeza Taayo ne Jeeso Krete ne Luhuhu lu Jolola.

Ku chitahala cha va waambi Jeeso naati: Muuntu yo ni suni, ka mamere Lyinzwi Iyaangu, mi Taayo ka mu sune, mi ka tuiize tu zaake kwaalyi. Johani 14:23. Ireeza u kuteka ne ku fwiire inse neku kuza muuntu cha Jeeso. Luka 1:52.

Ni muuntu ni sunitwa
Chiintu chikaando kaando
Ni daimani yi sakahala
Ime ni we chisi.

Inkulo yoonse chiyi va saanduki ikereke ye Ireeza yo hala. Chivi chichi va maniswa. Mu chiziimo che zinyoloji ziina mu nkulo zi vuswa ne Satani sha mapa, chi ku venjiri Luhuhu lu Jolola. Mu chiziimo che miteendo yi fwiise insoni yo muviri, inkulo chiyi va saanduki sina iwa Iyi viika zihantu zi lotu. Chi kwina zihantu zo Luhuhu lu Jolola izi: Irato, ikozo, kulyi woonda, vuhuva, vulotu, itumero ne zihantu zimwi zi saangisa vaantu ne Ireeza. Uzu muuntu cha va saanduki mutavi we iveyine u viika zihantu ni ulyi mutavi wa Jeeso Krete. Chi wuungwirwa (ikunutu) ku viika zihantu mbwita chi kuti muuntu wina ne Jeeso, mi Krete neena kwaalyi. Johani 15:1-10. Hape muuntu yo mamera Lyinzwi Iye Ireeza mu nkulo yaakwe. Mi mukuti ava kolovezwa ne ku taambula Luhuhu lu Jolola, wina ziho zo ku zuunda nyama ne takazo zaayo, mane ne ku zuunda nyama ne miteendo yaayo. Che ziho zo Luhuhu lu Jolola cho woola kweenda cho Luhuhu. Kachi sepi zi voneka zo ku zuwa kapa za woola ku woonda, mi cho hala che tumero mukuti itumero yi waanwa kwa Jeeso Krete yi zuunda chisi. U hala che sepo ha zeeza kwiiza kwa Simwiine weetuu Jeeso Krete. U hala mwi irato Iye Ireeza ku yokoo.

Veena mikoonde veena inkulo zi jolola mukuti ka va vone Ireeza. Mateu 5:8. Simwiine Dafita ngati a vaalyi muhumi ya vaalyi ku woola ku zuunda zira zaakwe zoonse mane ngati

ave hayi Goliati Chihanga ne vamwi vaantu, ava chi vulyite ziintu ziingi mu nkulo yaakwe. Mi a veena itakazo yo ku zi waana ha saka ku vona Ireeza.

Ava raperi che nkulo yaakwe yoonse naati: U vuumbe inkulo yi tuva mu moviri waangu, u viike mu nkulo yaangu Luhuhu lu Jolola. Lisamu 51:10. Ka kwina muuntu yo woola ku joloza inkulo yaakwe che ziho zaakwe mbwita che Ireeza. Muuntu u swanezi kwiza kwe Ireeza ne kulyi nyaansikiza zivi zaakwe sina nje Dafita mbwa va chiti no zuna mwaana ya va ka sinya zaakwe ne vanakazi va mahuulye, a va volyeeri ku veesi naati: Taayo, ni woondere ni va ku fosekeza mi isi ava mu woonderi. Ireeza ava sepisa kuti; ka ni kuhe inkulo inhya ne luhuhu lu hiya, ka ni manisa inkulo inkaavo kwaako mi ko yeendeswa Luhuhu luhiya mu nzira zaangu zoonse.

Hechi chiswaniso, tu vweene hape ing'ilozi lya keeza. Mang'ilozi a teendera veeti ni va ka waane vuhalo vusamani. Lisamu 34:7; 91:11; Daniele 6:22; Mateu 2:13; 18:10; Likezo 5:12; 12:7-10. Satani naaye u vweenekete mweechi chiswaniso, u zimeene ku mbalyi ye inkulo. U zimanine kwi njira mu nkulo hape mu mekalo akwe a kalye. Chiingi tu lwiirwa kuti tu lyiverere ne ku rapera mukuti Satani iye chikaando weetu uya vweenda mukati keetu sina undavu yo vuruma yo saka yeeti alye. 1 Pitrosi 5:8. Mulwe ne Diavulosi mi ka mi tiye. Jakovo 4:7.

CHISWANISO CHO VUSIKISI

Ichi chiswaniso cho muuntu chi fwiise insoni yo voolyera mu chivi. Lyinso lyaakwe lyimwi lya taanga ku zima, ichi chi vonesa kuti cho fokola, cho sukula mu Vukreste vwaakwe, mi cho lyaangeene. Lyinso lyimwi chilyi lola uku no ku che insoni, cho taanga ku saangira ze chisi. Iseri lya mu nkulo yaakwe chilyi taanga ku zima, mi zihantu zo mu nkulo zi toondeza kuti u saka ku sukulukira Kreste, chizi va mani. Uzu muuntu wina mu milyiko ye njira mwiiri vuchevuche. Cho teeka Lyinzwi lya mulyiki kuunze lya ku teeka Lyinzwi, lya Ireeza. Ngati njo ya ku miteendo ye Kereke, na lya ku



6. INKULO YINA MU MIRIKO

wuungula ku wa kwaakwe, cha vaazwi kalye kwe Ireeza, mi cha va zoverwa irato Iyaakwe Iye ntaanzi. Inkaani yina mu nkulo yaakwe iyo yi veera chi yi siiha, mi chifapano chicha saanduka muziyo u Iyeema. U taanga ku Iyika-Iyika mwi tumero yaakwe, ka chi kopani ne Ireeza che tapero. Kachi mameri mbuyi veena inkulo yaakwe, mi cho zuminina mulyiki ku potapota mu nkulo yaakwe.

Luhuhu lo mwiipo lu taanga ku saka menjiriro. Cho taanga kulyinyemuna maneri muKreste, u zivala kuti ava hazwa vulyo che chisemo che Ireeza. Vudakwa vu taanga ku ngongota ha mulyaango ne ku saka menjiriro. Mweendi u Iyikwa na vamwi ku kumbiira tunini vulyo ngati kwi tira vulyo meenzi, ku swana sina iziva Iyika wiira mu Iwiizi lukaando lo vudakwa. Hangi mwanakazi u chitira mukwaame vujwara iye naati kanywi. Mi u chitira vamwi iye nalyi cheenga kuti kanywi. Vulyiyeendezi ne vusaangu vwi zira muKreste cho mulyiko. Mweendi utaanga ku teeka ku makande mavi ne kwi njira mu chiyaango chivi. Mane cholyi twaeza inziimbo zo vusaangu zi mu twaala mu miteendo mivi ne mu mikiti ya masiku. Hamwi u Iwiirwa kuti ikoonsati ze chi Kreste ka zina mulaandu, chivi nkoku zaana chihedeni. Vamwi vaKreste va fweeva utoombwe wo mu mazulu ne we paipi ne ku vwiira utoombwe, Simwiine Jeeso ka na vaalyi ku fweeva u toombwe, mi mu Kreste cho fweeva utoombwe ke chirire Jeeso.

Satani u mu shonga kuti ku twaera vuvi ka heena chivi, ku chita vuvi ka mwina ka kwina mulaandu mbwa waamba mulyiki mane cho ka wiira mu vulyera vo vuvi, vuchi vwa waana menjiriro mu nkulo yaakwe yi va jolweezwa.

Muuntu yi wina hechi chiswaniso, yo hweeza inkulo cha kafulo, chiswaniso cha vaantu va sukulula ne ku nyaansa vuKreste ku hambusa inkulo za vamwi mwi tumero. Ka woolyi kwiiziva vaantu va kanana ne ku shauta VuKreste. Maanzwi avo a hweeza inkulo yaakwe, u taanga ku tiya vaantu kuunze Iyo ku tiya Ireeza. Mi mukuti u tiya mu va mu lolyera vaantu ne ku mu zezera u saanduka muhikaana

wa vaantu mane chi kuwa mwi tumero. Ku veenga ne nkulo ya kachimachima ziiza cho vukaavo ne masukuluka mi zi taanga ku vusa mu nkulo. Lyinu ku koonka ne zikuto ne matuka zi silafaza (zivisa) milomo yaakwe yi va twaere ku teemba ne ku rapera lreeza. Mane ngati Satani wa waana menjiriro manini vulyo, vuusizana vo muna vwi njira mukati ne kwi wula mulyaango mukaando kuti ku wanike menjiriro o vuvi vumwi kuti vwi njire.

Ku huva ku zuminina itakazo ya malyi kwi njira mu nkulo yo muuntu. Tu swanezi ku mamera itemuso za Simwiine weetu Jeeso Krete ya vaati: Mulyindire mane mu rapere kuti mu siye kwi njira mu mulyiko. Mateu 26:41. Chelyo ivaka yo zeeza kuti u zimeene a vone kuti a siye kuwa. 1 Makorinte 10:12. Tu zavalye zilwiisaniso zoonse ze lreeza kuti tu woolye ku zima mivwi yoonse yo muuntu muvi. Maefeso 6:11-18.

CHISWANISO CHO VUSEVENI

Ichi chiswaniso chi vonesa inkulo yo muuntu yo wiire mbu yiina kuti ngati cha va taambwire iseri lyo kwi wulu mi mane cha veezi vulotu vo kwi wulu ne ku taambula Luhuhu lu Jolola u woola kuwa. Chi toondeza mwe kalyire muuntu ya seeni ku zumina ngati Evangelyi iva rutwa kungi kwaalyi, mi u kavuhaza inkulo yaakwe ne ku zwiira ku vusu mu vuvi.

Simwiine Jeeso iye mwiine u tarusa mbweena muuntu ya sa zumiine kuti: Luhuhu luvi, ha luzwa ku muuntu luya mu nkaanda mi luka saka mekalo luti: Ni chi voolyera ku nzuvo yaangu ku ni va ka zwi, mi ha lu woola lu waana inzuvo yi jolola mane yi kaviswa. Lyinu lu yeenda luka hiinda zimwi inhuho imbi zi mane iyaanza ne minwe yo vere zi lu zaamba ku lunya, mi zi njira chi kwi kala mu nkulo, lyinu maanzwi ozo muuntu ava mavi ku zaamba e ntaanzi. Luka 11:24-27. Mi ku chitahala sina ku waamba ko mulya utii Umbwa a vaalyi vulusi vwaakwe hape no unjiri ya va saambite a va voolyeri mwi tope. 2 Pitrosi 2:22. Izi itimana zitarusa neenza neenza mbuyina nkulo yoozu muuntu. Chivi neku cheenga



7. INKULO INKUKUTU

kwaacho koonse chi ze njira ne ku vusa mu nkulo. Mane ne vusu vwaakwe vu toondeza inkulo yaakwe mbuyina. Luhuhu lu Jolola lu zwiire mu nkulo mukuti vuvi ne Luhuhu lu Jolola kazi kalyi ha mwiina. Iseri ne keerima kazina chiyaango. Inkulo yo muuntu ka yi woolyi ku va ikereke ye Ireeza ne nzuvo ya Satani.

Ing'ilo yi ilyo Lyinzwi lye Ireeza lyina kuunze che insoni, lyi chevukite che sepo kuti mweendi uzu muuntu ka vakire zivi zaakwe sina njo zuna mwaana ya va ka zeneengi vuswa vwaakwe ne vanakazi va mahulye. Chinga cha mana chifumu chaakwe a va vi mulyisani we imberere mi a vaalyi ku lakaza ku lya makapi a mataanga alyi ku lyiwa ne vanjiri, mi kana vaalyi ku heewa mi ne ziirwa muzeezo wuti: Ni voola kwa Taayo, mi ka ni ka mu lwiire kuti: Ni va foseza iwulu naawe, mi ka ni chiina iswanero yo ku suumpwa kuti ni mwaana waako. Mi che vaka lyo ku vakira chivi chaakwe, isi a va mu woonderi mane a va mwihayiri inamani yi nunine mi na mu taambula. Cho vusomani, muuntu yo wiire keena luhuhu lo kulyi nyaansa ne ku voolyera kwe Ireeza kuti a wiire mu mateende a Jeeso, a kuumbire ku woonderwa ne ku jolozwa. Inkulo yaakwe chiyi va kavuhalyi ahulu mi chiyi swana ne nako ya seeni ku rumera kwe Ireeza. Wina matwi o ku zuwa mi kachi zuwi Lyinzwi lye Ireeza hape. Wina meenso mi kachi voni iriindi ire lye here mwa kaya a ka wire. Ka china insoni ku chita vuvi vwaakwe na vweenwa. Satani cho vusa mu nkulo yaakwe mane chi wiikere mwa teni sina Simwiine ha chihuna cho vusimwiine. Mane ku wanika kuti cholyi nyemuna che chifateho chaakwe sina ikuumbu lyi va veezerwa he vwe lyaaho mukati kwi zwiire zifuha zi volyete za vaantu vafwiire. Mateu 23:27. Sha mapa cha va hiindi chivaka cho Luhuhu lu Jolola, mi mane ngati wa lyika kuti a sumunuke mweechi chivi ka chi woolyi, che muhikaana we chivi. Cho vweene initi ya va waambi muapositola Petrose naati: Va vaalyi ku luuta mulawo wa Mushe va vaalyi kwi hayiwa, mi ka kuve vulye kwa vana va lyaatola Mwaana we Ireeza cha mateende, va va kaani ku zumina malaha o Mwaana we Ireeza ne ku kaana Luhuhu lwe chisemo che Ireeza. Maheberu 10:29-31; 2 Petrose 2:1-14.

Uwe yo vala mukwaangu chikuti inkulo yaako mbwiyina sina njeji yina mu chiswaniso ulyi waambe che nkulo yaako yoonse kwe Ireeza. U woola mi u saka ku ku haza, ku ku woondera ne kuku joloza ha wiiza cho luhuhu lwe inito lo ku zumina. Ka hindike Satani ne masolye akwe oonse mi ka mu hindikire kuunze lye nkulo yaako, ho mu zuminina ku chita vulyo. Wiize sina njo zuna muuntu we chiseenda ya veeza kwa Jeeso mi na kuwa naati: Haiva u suni, u woola ku ni hoza. Jeeso naati: Ni saka u holye. Mareka 1:40-43. Miho zwira ku vusu ku kavuhaza inkulo yaako, mi chi ku saangira keerima ku zaamba iseri, ka kwina ituso kwaako mukuti u sala ifu kuunze lyo vuhalo, u sala keerima kuunze lye iseri.

CHISWANISO CHO VUETI

Ichi chiswaniso cho muchita zivi yo kavuhere yo wiire yi wina hafwihi no kufwa. Uzu muuntu wina mu vukaavo vo lufu, mi luhuhu lwaakwe chilu tiite ifu. Ifu lyo muviri lyilza che nako yi se zivitwa, mi kalyi sakahalyi, lyina chituhu mi lyi tiiza ahulu. Cheyo inako, vulotu vwe chivi chi vwa mana, mi chi kwina ituwero ye chivi. Cho vweene lyaangalyiro (ibimbiro) luhuhu lwaakwe chi lu tiite ifu. Mane ngati u zeeza ku rapera u waana kuti ka chi kopani ne Ireeza. Valyikani vaakwe mane ngati va lyika ku mu humbulyiza cha maanzwi malotu ka kwina chi mu tusa. Mi vuhumi vwaakwe vwa va kunganya ka vu woolyi ku haza luhuhu lwaakwe kapa ku weera vuhalo vwaakwe. Mane ngati a vaalyi ku lakaza ku zeeza ze Ireeza, Satani ka na va mu zuminini. Chimwi ne chimwi cha vaalyi ku saangira muni mu chisi, mi na chi viikite mu nkulo, lyinu chizi mu saandukire mane ne vaerezi vaakwe ve chisi ka va chiina hafwihi naaye. U taanga ku zuwisisa kuti ku wira mu maanza e Ireeza yo hala ku tiiza. A va lyiindire ku zuminzaana ne Ireeza inako yo kufwa, mi cha waana kuti ava lyiyehi maswe. Vaantu vaangi vaangi vafwa cho ku hweera ni va seeni kulyi viika kwe Ireeza. Chelyo ivaka tu yerezwa ku saka Ireeza ha chi waanwa. Kuunze lyo ku zuwa maanzwi o ku humbulyiza e Ireeza, uzu muchitazivi yo ya vu



8. LUFU LO MUCHITAZIVI

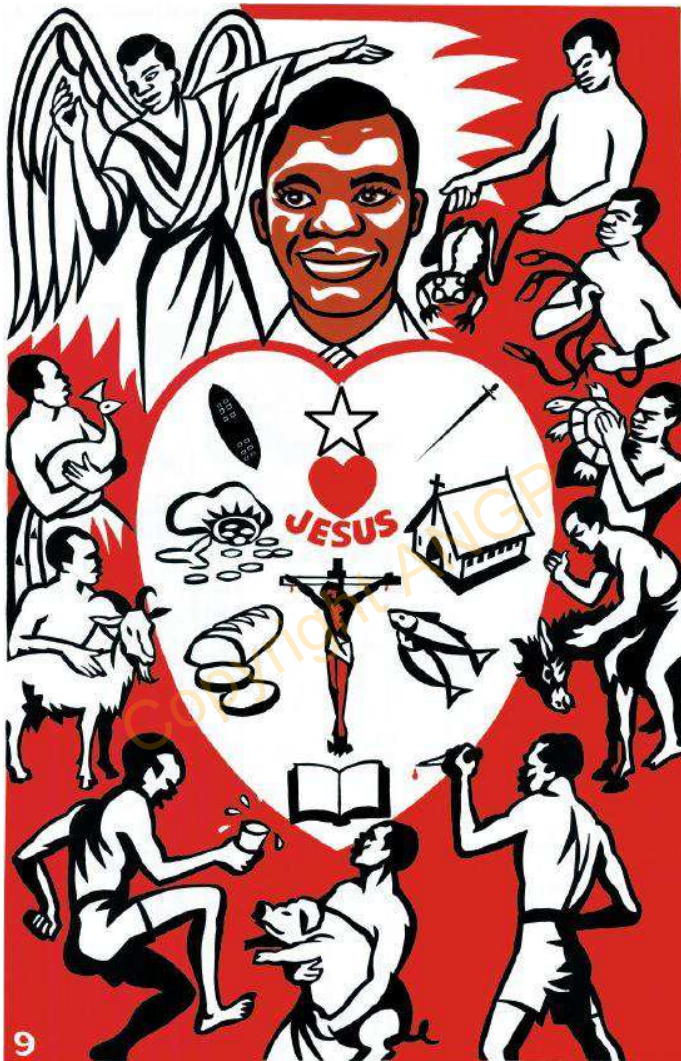
kulyintika ya vaalyi ku kaana chisemo ne irato lye Ireeza ha vaalyi ku chi hala neenza, lyinu cho zuwa Lyinzwi lyiti: Mu zwe kwaangu u nwe mu kuitwa, muye mu mulyiro u sa zimi, u va lukisezwa Satani ne mang'ilozi akwe. Mateu 25:41. Ku va tomenwa vaantu kufwa ka mwiina, mi ku masulye kwiiza ikatulo. Maheberu 9:27.

CHISWANISO CHO VUNAINI

Hechi chiswaniso tu vona muKreste we initi yo mamere ne ku zuunda vukaavo ne miriko yi tiiza ya Satani. U lyikwa uku no ku, mi u mamera Lyinzwi lye Ireeza ku ya ku mamanani. U zuunda che ziho za Jeeso Kreste iye yo zimanine mishovo yoonse, iye wa Mataangiro ne mu Maninzi we tumero. Maheberu 12:1-2.

Satani ne masolye vaakwe va zumbulukite inkulo yo muKreste ku saka menjiriro, mi ka woolyi. Mwiipo, itakazo ya malyi ne twaero yo vuvi zi ngongota, mi ka kwina menjiriro. Kuunze lyo ku vona umbwa no ungwe tu vweene imberere ne indoonki mukuti hamwi chivi chilyi toondeza che zifateho ne mazina angi. Lyaaho muKreste we initi u lyemuha chivi ngati cheeza che izina lye Ireeza kapa che ing'ilozi lye iseri mukuti Lyinzwi lye Ireeza ne Luhuhu lwe initi lwina mu nkulo yaakwe, zi chita kuti e zive initi ne ku sala vuvi ku vulotu.

Kuunze lye zinyolozzi ziingi ne zivi zaazo, u vweene mukwaame yo kweete u zaana zaana ha vusu vwaakwe na kweete inkomoki yo vujwara, ku lyika mukreste che minyaka ye chisi. Mi izo zoonse ka woolyi ku zuunda muKreste we initi, ya va siyi chivi ne ze chisi. Mulyiki u mu chuusa vulyo kwe Ireeza. Mukwaame wumwi u mu hweeza cha kafulo, ni lulyi lufu luvi, ku sooha, makuvo ne tufundifundi ziiza ku vaantu va sa rumere. Mane hamwi ne vakreste va mapa va mu kataza ne ku mu sukulula vulyo. Mi ulyi koza iye mwiine cha maanzwi ava waambi Simwiine Jeeso naati: Ka muve ne mikoonde haiva vaantu ni va mi tuka ne ku mi sukulula ne ku mi hambilyikiza vuvi voonse cha mapa che izina lyaangu. Mu itumere mane mu saange mukuti ituwero (mupuzo) yeenu



9. MUKRESTE WE INITI

ka yive inkaando kwi wulu. Mateu 5:11-12.

Chivi ne Satani zi lyika che ziho ku kauhanya muKreste kwi irato lye Ireeza. Mi che sepiso ye Ireeza u woola ku waamba kuti: Njeeni yeeti na tu kauhanya ne irato lya Kreste? Kapa vukaavo kapa masukuluka kapa inzala kapa chintenentene (mapunu) kapa ikozi kapa mulyiinga? Mi mweezo ziintu zoonse, tu zuunda ku zaamba cha Jeeso Kreste. Maroma 8:35-39.

Mukreste ha kuti cho zaavete zilwisaniso ze Ireeza, u woola ku ziima na kolyete mwi izuva ivi, mi cho Luhuhu lu Jolola, u zuunda itakazo ze nyama zoonse ha mwina ne miriko yimwi. Wizi neenza kuti Kreste yo hala mu nkulo yaakwe wina ziho ku zaamba Satani ne masolye akwe mukuti yi wina mu nkulo zeetu wina ziho ku zaamba yi wina kuunze mu chisi iye Satani. Jeeso Kreste a va zuundi Satani, a va zuundi chivi nefu, mi chaakwe tuva vaantu va kalyi mi tu woola ku zuunda ne ku hapa inkava yo vusimwiine.

Iseri lye inkaani yaakwe lyi jolola mi lyi veera. Inkulo yaakwe yi zwiire itumero ne Luhuhu lu Jolola. Ing'ilozi lye Ireeza lyina he wulu lyaakwe, mi lyi mu zeezesa impo indotu zeeti ni va heewa va zuunda milyiko mwi itumero kuya ku mamanimani. Sinulo 2:7,11,17,26; 3:5;13,21.

Chikwama chaakwe cha malyi chi zasi, ku toondeza kuti ka heena inkulo yaakwe vulyo mane ne malyi ne chifumu chaakwe choonse zi viikirwa Ireeza. Kuunze lyo ku zeneenga zeneenga malyi akwe mu minyaka ye chisi, u tusa va vulyite, u zwise che kumi kuza waana kwe Ireeza, ku sa waamba zimwi ituso za woola ku chita cho ku suna kwaakwe. U sinyeza malyi akwe mu ku kuza Muvuso we Ireeza, sina imberere yi woola kuha nfumwaayo vooza vwaayo. Kasuva ke inkoko ne inswi, zi toondeza kuti u hala vuhalo vulotu vu jolola. Ka kondolyi majwara ku wuzikiza wamwi iye naasanywi, kaalyi malaha kapa ku lya zalyi fwiira, ka vwiiri utombwe, kapa ku fweeva, mi wizi kuti muviri waakwe uswanezi ku jolola mukuti ikereke ye Ireeza. Inkulo yaakwe

che inzuvo ye tapero, mi wi njira miteendo yoonse ye kereke inako ne nako, imbi ne indotu. U saka itapero mwi Kereke mane ne kuunze. Izuva ne zuva u kunganya luhasi lwaakwe ku woonda mirapero mukuti wizi kuti kuunze lye tapero muKreste keena vuhalo sina inswi yi sa wooyi ku hala ni yi seena mu meenzi. Ivuuka yi wuumbwirwa mu nkulo yaakwe yi tarusa kuti nje livivere ya valaanga izuva ne zuva. Iseri lya mateende akwe, isavulye ya zuundisa Satani, Lyinzwi lyi muha vuhalo izuva ne zuva, chilyo cho Luhuhu chi mulyera, meenzi a manisa inyoota.

U saangira ku kulyika chifapano chi mu zeezesa kuti naaye ava vaambulwa ne Kreste mi ava vukiri vuhalo vu hiya, u lakaza ziintu zo kwi wulu, zi sa mani, zi sa vonwa. Ulyi tukiseza ku kopana ne Ireeza, u swana ne chisamu chi vyeerwa hafwihi ne meenzi atiya (vuva) chi viika zihantu che inako ya teni sina mutavi we chisamu che Veyine chi viika zihantu ziingi. Irato lyi kolyete lye Ireeza lyi zwiire mu nkulo yaakwe mi chelyo ivaka ka tiyi lufu. Lisamu 1:1-3; Johani 15:1-14; Johani 4:18-21.

CHISWANISO CHE KUMI

Jeeso a vaati: Njeeme ku vuuka ne vuhalo. Yo zumina kwaangu mane ngati avafwi ka halye, mi yo hala ne ku zumina kwaangu, keeti naafwe. Johani 11:25-26. Yo zuwa Lyinzwi lyaangu, chi ku zumina ku ya va ka ni tumi, wina vuhalo vusamani, mi keeza mwi katulo mi cha vaazwi mwifu ne kwi njira mu vuhalo. Johani 5:24. Mukreste ka kalyirwa ne ku tiya ifu mukuti ifu lyi va zuundwa. U we ifu ku zuunda kwaako kwinahi? U we ifu chihazo chaako chinahi? Tulyi tumere kwe Ireeza ya va tuhi ku zuunda cha Jeeso Kreste, Simwiine weetu. 1 Makorinte 15:54-57.

Muuntu ya va halyiri kwe Ireeza, katiyi kufwa. Inako yaakwe yo ku siya chisi hayi sika, u yeenda choku saanga ku muzi wi kalyilyire. Muapostola Paulusi a vaati: Nine itakazo yo kweenda ni ke kalye ne Kreste, ni chilyi chiintu chilotu ku zaamba Mafilipi 1:23. Mukreste u lilyira ku vona chifateho



10. LUFU LO MUKRESTE

cha Simwiine Jeeso ya va mu fwiiri ha chifapano mi ava mu sumununi cha malaha akwe. Luhuhu lu Jolola lu mu zeezesa maanzwi a va waambi naati: Inkulo zeenu zi siye ku virera. Mu zumine kwe Ireeza, naame mu ni zumine. Mizaako miingi mu muzi wa Taayo. Ha ni yeenda, ka ni ka voolye ze ni mi hiinde kuti ku ni keena naanwe muve kwa teni. Johani 14:1-4. Ireeza za va lukiseza va mu saka, ka kwina lyiinso lyi va zi voni, ka kwina kutwi ku va zi zuwi, ziintu zi seena zi venjiri mu nkulo yo muuntu. 1 Makorinte 2:9. Ka kwina lulyimi lwa hanu haansi lu woola ku tarusa neenza zo kwi Wulu zi va lukisezwa veeti ni va zuunde cho ku rumera cha Jeeso Kreste.

Hechi chiswaniso che kumi, tu vweene muKreste we inito yo kaya ku muzi kwi Wulu. Kuunze lyo ku tiya muviri we zifuha wefu, wi zirwa ne ing'ilozi lye Ireeza. Lyi lyiindire ku vooza luhuhu lu shiyeeme (Lukite) kwe Ireeza. Luhuhu lu zwiswa mu nyama ne ku voozwa ku lu va kazwi, kozu ya va halyiri mu chisi na mu fwiira. Ulyindirwa ku taambulwa neenza kwe Ireeza, uko Simwiine waakwe naati kwaalyi, "Ku lotu muhikaana yo sephala, wi njire mu vulotu vwa Simwiine waako." Mateu 25:21. Satani keena ziho kwaalyi hape mukuti lyi vavalyerwa ifu lya vaantu waakwe va jolola. Lisamu 116:15. Nina zuwa Lyanzi lyizwa kwi Wulu lyiti; "Ngolye, veena mikoonde vafu va fwira kwe Ireeza kuzwa hanu mukuti va kaya ku kuhuuza ku miteendo yaavo."

Uwe yo vala mukwaangu, Ireeza ka ku tusa kulyi viika kwa Jeeso Kreste mukuti a vaati: "Mwaanangu, nihe inkulo yaako. Ka kuhe inkulo inhya, ne ku kuha luhuhu lu lotu. U siye ku zuminina inkulo yaako yi seena inito ku ku haambusa cho kwi chirira vulotu vwe chisi, mukuti yo sepa minyaka kapa vulotu vwe chisi muholo. Liprov. 28:26. Mi yo yeenda che kutazo ka halye. Futatire zivi zaako, mi u woonde vulotu mukuti ituwero (mupuzo) ye chivi ifu, mi impo ye chisemo che Ireeza, vuhalo vusa mani cha Jeeso Kreste, Simwiine weetu.

Mi uwe yolyi viikite kwe Ireeza, u woonde che ziho indava

zi haza, chetumero ne irato lyina kwa Jeeso Kreste mukuti wiizi yo va rumeri kwaalyi mi u zumina kuti u woola ku viika cho va viiki kwaalyi ku twaala kwi izuva Iya mamanani. Mu viike vuhalo vweenu kwi tumero ye initi, mu rapere cho Luhuhu lu Jolola, mulyi viike kwi irato Iye Ireeza ni mu lolyeete kwa Jeeso, Mataangiro ne Mamanani e tumero, Simwiine wa Masimwiine, yeeti neeze cho hweera.

Lyinu kwaalyi yo woola ku mi sirereza kuti mu siye kuwa, ne ku milyeeta havusu vwaakwe vu veera ni mu sa nyaansiki, ni mu saangite ahulu, kwaalyi Ireeza wu mwina ne Muhazi weetu, cha Jeeso Kreste, Simwiine weetu, ku ve ne kanya (ku veera) ne vusimwiine ne ziho ne ku vusa, kuzwa ku mataangiro mane ne yiinu inako ne ku yokoo. Juda 24,25.

Copyright ANGP

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, tablettes, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialetos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc.). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablettes, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.



The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.



Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.



For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratufamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

E-MAIL: info@angp-hb.co.za
info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

A Gospel Literature Mission financed by donations
Une Mission de litterature evangelique financee de dons
Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)